Ministerie van Financiën
Ir. J.R.V.A. Dijsselbloem
Postbus 20201
2500 EE DEN HAAG

Datum	3 december 2015
Ons kenmerk	CaHk-15127193
Pagina	1 van 3
Betreft	Herbeoordeling rentederivaten

Geachte heer Dijsselbloem,

Door middel van deze brief informeren wij u over de huidige status van de herbeoordeling van de rentederivatendossiers van de banken, die door de Autoriteit Financiële Markten (AFM) is getoetst. Conclusie op dit moment is dat het proces niet per 31 december 2015 kan worden afgesloten, omdat een substantieel deel van de herbeoordelingen van de rentederivatendossiers opnieuw dient plaats te vinden.

De AFM heeft recent geconstateerd dat er onjuistheden en onvolledigheden zitten in herbeoordelingen door de betrokken banken, waarbij onder meer onvoldoende vanuit het klantbelang is geredeneerd. Ook hebben wij tekortkomingen geconstateerd bij onze eigen toetsing van de herbeoordelingen.

De verantwoordelijkheid voor de herbeoordelingen van de rentederivatendossiers ligt primair bij de banken. Uit de steekproeven blijkt dat ondanks de forse inspanningen van de banken, bij de herbeoordelingen het wettelijk toetsingskader onvoldoende is toegepast en de banken bij de uitvoering van hun eigen werkprogramma's het klantbelang onvoldoende centraal hebben gesteld. Om die reden zal een substantieel deel van het werk over moeten worden gedaan. Dit zal per bank en per dossier zorgvuldig worden bekeken. De AFM zal daar met elke bank afzonderlijke afspraken over maken.

Hoewel de herbeoordeling consequenties heeft voor de inzet van capaciteit en tijd voor de betrokken banken, zijn wij van mening dat het belang van de klanten hier voorrang heeft. Zij moeten kunnen rekenen op een correcte herbeoordeling van hun dossiers en een eventuele passende oplossing.

De AFM betreurt de vertraging in het proces van herbeoordelingen en heeft per direct maatregelen genomen, zowel voor wat betreft de noodzakelijke veranderingen in de herbeoordeling door de banken, als haar eigen toetsingsproces en een onafhankelijke evaluatie daarvan.

In deze brief schetsen wij kort de voorgeschiedenis, de huidige situatie en onze vervolgstappen.

Wat hieraan vooraf ging:

Stichting Autoriteit Financiële Markten
Kamer van Koophandel Amsterdam, nr. 41207759
Kenmerk van deze brief: CaHk-15127193

Bezoekadres Vijzelgracht 50
Postbus 11723 • 1001 GS Amsterdam
Telefoon +31 (0)20-7972000 • Fax +31 (0)20-7973800 • www.afm.nl

- Sinds 2007 zijn aan duizenden ondernemers uit het midden- en kleinbedrijf door banken rentederivaten verkocht. In een aantal gevallen is onder meer gebleken dat onduidelijk was welke soort dienstverlening de klant van de bank kreeg, dat de afgesloten producten niet geschikt zijn voor de klant of dat onjuiste of onvoldoende informatie aan de klant is verstrekt. De klant heeft daardoor schade geleden, kan in de toekomst nog schade leiden of had achteraf gezien een andere beslissing kunnen nemen.
- De AFM heeft in 2013 tekortkomingen geconstateerd in de rentederivatendienstverlening. Hierop heeft ze de banken opgeroepen om alle lopende derivaten bij het MKB te herbeoordelen. Banken hebben als opdracht om ondernemers die hierdoor gedupeerd zijn te ondersteunen en naar oplossingen te zoeken. De AFM ziet hierop toe.
- Op 20 februari 2014 heeft de AFM Aanbevelingen rentederivatendienstverlening gepubliceerd. In dat rapport heeft de AFM het wettelijk kader benoemd en nader toegelicht, aan de hand waarvan banken de op 1 april 2014 nog lopende rentederivaten moesten herbeoordelen, die ze aan zakelijke klanten hebben verkocht.
- Op 11 juli 2014 heeft de AFM zes banken aangeschreven en opgeroepen die herbeoordeling uit te voeren. In deze brieven stond een wettelijk kader vermeld.
- Op 31 maart 2015 heeft de AFM het Rapport Rentederivatendienstverlening MKB gepubliceerd. Hierin heeft de AFM toegelicht dat de AFM teleurgesteld is in het tempo van de herbeoordelingen door de zes banken. Ook is opgemerkt dat de kwaliteit van de herbeoordeling ‘nu over het algemeen voldoende is’ en ‘dat de opgelopen vertraging grotendeels is te verklaren door de verbeteringen die de betrokken banken moesten doorvoeren om de kwaliteit van de herbeoordelingen te verhogen.’ Gelijktijdig is een Brochure Rentederivaten gepubliceerd.
- In de periode juli 2014 tot december 2014 heeft de AFM de werkprogramma’s van de banken beoordeeld. In de periode van september 2014 tot oktober 2015 heeft de AFM circa 360 steekproeven uitgevoerd op de door de zes banken herbeoordeelde rentederivatendossiers.
- In de periode van september 2015 tot en met november 2015 heeft de AFM een eigen interne analyse uitgevoerd op de beoordeling van de werkprogramma’s van de banken en de steekproeven.

Huidige stand van zaken
Op grond van een nadere analyse van de steekproeven (de hierboven genoemde “interne analyse”) van de AFM is de conclusie dat de herbeoordelingen van de banken onjuistheden en onvolledigheden bevatten. In de herbeoordelingen van de banken en de controle daarop door de AFM, is in onvoldoende mate sprake geweest van aansluiting bij het wettelijke kader. Tevens is bij de uitvoering van het eigen werkprogramma van de banken het klantbelang onvoldoende centraal gesteld. Dit betekent dat een substantieel deel van de herbeoordelingen van de rentederivaten opnieuw moet plaatsvinden. Met de individuele banken wordt gesproken over de mate waarin en de wijze waarop de herbeoordeling moet plaatsvinden.

Andere maatregelen door AFM
De AFM heeft op een aantal fronten maatregelen genomen om het eigen toetsingsproces te verbeteren.

- Oprichting Taskforce Rentederivaten (onder leiding van het Bestuur van de AFM) per november 2015. Hiermee is alle benodigde extra capaciteit en kennis vrijgemaakt binnen de AFM om het huidige toetsingsproces te verbeteren, tot verdere duiding van de bevindingen te komen en oplossingsrichtingen te formuleren.
- Met elke bank zullen afspraken worden gemaakt over de herbeoordelingen en de criteria waarmee dat gedaan wordt, alsmede over de herbeoordeling van de voor 1 april 2014 beëindigde contracten. De AFM zal er scherp op toezien dat er voldoende waarborgen zitten in het herbeoordelingsproces van de banken. De AFM bekijkt in dat kader op dit moment of en zo ja, op welke wijze een onafhankelijke externe partij kan worden ingezet.
- De Raad van Toezicht van de AFM heeft opdracht gegeven om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren naar het ontstaan van de tekortkomingen bij de AFM. De AFM gaat ook na welke lessen daaruit kunnen worden getrokken.

Het proces van herbeoordelingen kan niet op 31 december 2015 worden afgesloten, zoals eerder gecommuniceerd door de banken en de AFM. De AFM betreurt de vertraging in het proces van herbeoordeling.

Leden van de raad van bestuur van de betreffende banken zijn donderdagavond 3 december 2015 geïnformeerd over de stand van zaken en de vervolgstappen, die ertoe zullen leiden dat het klantbelang voldoende wordt gewaarborgd.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd en zeggen toe u op de hoogte te houden van de uitvoering.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

Femke de Vries
Bestuurslid

Merel van Vroonhoven
Voorzitter van het Bestuur